

VENDIM
Nr. 19, datë 1.4.2016

NË EMËR TË REPUBLIKËS SË SHQIPËRISË

Gjykata Kushtetuese e Republikës së Shqipërisë, e përbërë nga:

Bashkim Dedja	kryetari Gjykatës Kushtetuese		
Vladimir Kristo	anëtar	“	“
Sokol Berberi	anëtar	“	“
Altina Xhoxhaj	anëtare e	“	“
Fatmir Hoxha	anëtar	“	“
Gani Dizdari	anëtar	“	“
Besnik Imeraj	anëtar	“	“
Fatos Lulo	anëtar	“	“
Vitore Tusha	anëtare e	“	“

me sekretare Edmira Babaj, në datën 16.11.2015 mori në shqyrtim, mbi bazë dokumentesh, çështjen nr. 56/14 Akti që i përket:

KËRKUES: Cukal Delija, përfaqësuar nga av. Përparim Sanxhaku

SUBJEKT I INTERESUAR: Prokuroria e Përgjithshme

OBJEKTI: Shfuqizimi si i papajtueshëm me Kushtetutën e Republikës së Shqipërisë i vendimit nr. 00-2014-1091, datë 8.5.2014, të Kolegjit Penal të Gjykatës së Lartë (dhomë këshillimi).

BAZA LIGJORE: Nenet 42/2 dhe 134/1/g të Kushtetutës së Republikës së Shqipërisë; neni 449 i Kodit të Procedurës Penale; nenet 31, 42/ç, 51/1, të ligjit nr. 10193, datë 3.12.2009, “Për marrëdhëniet juridiksionale me autoritetet e huaja në çështjet penale”; rezoluta e Komitetit të Ministrave të Këshillit të Evropës nr. 75, datë 21.5.1975, “Për kriteret e rregullimit të seancave të mbajtura në mungesë të të akuzuarit”.

GJYKATA KUSHTETUESE,

pasi dëgjoi relatoren e çështjes Vitore Tusha, mori në shqyrtim pretendimet me shkrim të kërkuarit, Cukal Delijës, i cili kërkoj pranimin e kërkesës, dhe pretendimet me shkrim të subjektit të interesuar, Prokurorisë së Përgjithshme, që kërkoj rrëzimin e kërkesës, si dhe diskutoi çështjen në tërësi,

VËREN:

I

1. Gjykata e Rrethit Gjyqësor Vlorë, me vendimin nr. 13, datë 24.1.2005, ka vendosur, ndër të tjera, deklarinim fajtor të kërkuarit për kryerjen e veprave penale “Kalim i paligjshëm i kufirit shtetëror” dhe “Dhënia ndihmë për kalim të paligjshëm të kufirit”, të parashikuara nga nenet 297/2 dhe 298/3 të Kodit Penal (KP-ja), dhe dënimin e tij përfundimtar me 25 (njëzet e pesë) vjet burgim e 1 000 000 (një milion) lekë gjobë.

2. Kundër vendimit të mësipërm ka bërë ankim mbrojtësi i kërkuarit, i cili ka qenë pajisur me prokurë nga të afërmit e tij. Gjykata e Apelit Vlorë, me vendimin nr. 461, datë 27.12.2005 ka vendosur, ndër të tjera, lënien në fuqi të vendimit nr. 13, datë 24.1.2005, të Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Vlorë për sa i përket kërkuarit.

3. Gjykata e Lartë në dhomë këshillimi, mbi rekursin e paraqitur nga mbrojtësi i kërkuarit, me vendimin nr. 536, datë 22.6.2007, ndër të tjera, ka vendosur: “*Prishjen e vendimit nr. 461, datë 27.12.2005, të Gjykatës së Apelit Vlorë dhe pushimin e gjyqimit të çështjes në ngarkim edhe të kërkuarit për veprën penale të parashikuar nga neni 297/2 i KP-së, për shkak se fakti nuk përbën veprë penale. Ndryshimin e këtij vendimi vetëm për sa u përket masave të dënimit me burgim dhe dënimin e kërkuarit me 15 (pesëmbëdhjetë) vjet burgim*”.

4. Kërkuari është ekstraduar nga Italia në vitin 2012 dhe i është drejtuar Gjykatës së Lartë me kërkesë për rishikimin e vendimeve gjyqësore të dhëna në mungesë të tij. Kolegji Penal i Gjykatës së Lartë në dhomë këshillimi, me vendimin nr. 00-2014-1091, datë 8.5.2014, ka vendosur mospranimin e kërkesës për rishikim.

II

5. **Kërkuari** i është drejtuar Gjykatës Kushtetuese (Gjykata) në datën 13.3.2015, duke kërkuar shfuqizimin e vendimit nr. 00-2014-1091, datë 8.5.2014, të Kolegjit Penal të Gjykatës së Lartë me

pretendimin se ky vendim i ka cenuar të drejtën për një proces të rregullt ligjor në drejtimit e mëposhtme:

5.1. Gjykatat e zakonshme e kanë shqyrtuar çështjen në mungesë të kërkuarit pa marrë masa për njoftimin efektiv të tij. Për sa kohë ato nuk kanë deklaruar se i gjykuari i fshihej drejtësisë, kërkuari duhet të përfitojë nga garancitë e nenit 33/1 të Kushtetutës, për më tepër kur interesat e tij ligjorë janë përfaqësuar nga mbrojtësi i caktuar nga familjarët, që ka ushtruar edhe të drejtën e ankimit në të gjitha shkallët e gjyqimit të çështjes penale.

5.2. Edhe pse si bazë ligjore e kërkesës për rishikimin e vendimit të formës së prerë është përcaktuar neni 449/1 të KPP-së, ku parashikohet se ajo mund të paraqitet në çdo kohë nëse e lejon ligji, Kolegji Penal e ka bazuar vendimin e mospranimit të kërkesës për rishikim në analizën ligjore të nenit 450 të KPP-së, që parashikon rastet e rishikimit të vendimit gjyqësor.

5.3. Kolegji Penal nuk ka respektuar nenet 42/ç dhe 51/1, të ligjit nr. 10193, datë 3.12.2009, “Për marrëdhëniet juridiksionale me autoritetet e huaja në çështjet penale”, dispozita të cilat e legjitimojnë kërkuarin të paraqesë kërkesë për rishikim në Gjykatën e Lartë.

5.4. Mospranimi i kërkesës për rishikimin e vendimeve gjyqësore bie ndesh edhe me praktikën gjyqësore të Gjykatës së Lartë, e cila në raste të ngjashme me atë të kërkuarit ka pranuar kërkesën për rishikim dhe e ka kthyer çështjen për rigjykim në gjykatat më të ulëta.

6. ***Subjekti i interesuar, Prokuroria e Përgjithshme***, ka prapësuar me shkrim si vijon:

6.1. Vendimi i Gjykatës së Lartë është në përputhje me Kushtetutën, Konventën për Ekstradimin, si dhe ligjin, pasi kërkesa për rishikimin e vendimit të formës së prerë është bërë për shkaqe jashtë përcaktimeve në mënyrë shteruese të nenit 450 të KPP-së.

6.2. Procesi gjyqësor penal në ngarkim të kërkuarit, i cili ka qenë në mungesë, është zhvilluar përpara se Gjykata Kushtetuese të merrte vendimin nr. 30, datë 17.6.2010, ku paraqitja e ankimit nga avokati i caktuar nga familjarët e të pandehurit deklarohet si i papajtueshëm me Kushtetutën dhe KEDNJ-në.

6.3. Gjykimi në mungesë është bërë në përputhje me kuadrin ligjor në fuqi në kohën kur janë marrë vendimet penale, prandaj kërkesa për rishikimin e vendimit të formës së prerë, në tejkalim të përcaktimeve të nenit 450 të KPP-së, cenon parimin *ne bis in idem* dhe sigurinë juridike.

6.4. Referimi në nenet 51/1 dhe 42/1/ç, të ligjit nr. 10193, datë 3.12.2009, “Për marrëdhëniet juridiksionale me autoritetet e huaja në çështjet penale” është i gabuar dhe nuk justifikon kërkesën për rishikim të vendimit të formës së prerë. Garancitë për personin që ekstradohet sipas parimit të specialitetit, ku përfshihet edhe e drejta për rishikimin e vendimit gjyqësor të dhënë ndaj tij, duhet të parashikohen në fillim të procedurës për shqyrtimin e kërkesës për ekstradim.

6.5. Procedura e ndjekur për ekstradimin e kërkuarit nuk është shoqëruar me kërkesë të ministrit të Drejtësisë të shtetit italian, ku t’i kërkohej ministrit të Drejtësisë të shtetit shqiptar garantimi i së drejtës së rishikimit të vendimit të formës së prerë. Për sa i takon së drejtës së ministrit të Drejtësisë, ajo nuk mund të jetë e pakufizuar dhe në tejkalim të përcaktimeve të nenit 450 të KPP-së.

6.6. Kërkuari, si çdo shtetas tjetër shqiptar i ekstraduar, ka pasur të drejtën që brenda 30 ditëve nga data 3.7.2012, kur është ekstraduar nga Italia, të paraqiste kërkesë për rishikimin e vendimit penal, e drejtë e cila nuk është ushtruar brenda afatit ligjor.

6.7. Gjykata Kushtetuese duhet të orientojë organet ligjvënëse për të plotësuar boshllëkun ligjor, sepse mungojnë kushtet dhe kriteret, si dhe procedurat që duhen ndjekur nga ministri i Drejtësisë përpara se të japë pëlqimin për rishikimin e vendimit të formës së prerë.

III

Vlerësimi i Gjykatës Kushtetuese

A. Për legjitimitimin e kërkuarit

7. Kërkuari legjitimohet *ratione personae*, pasi pretendimet e tij përfshihen në rregullimin kushtetues të neneve 131/f dhe 134/g të Kushtetutës, si dhe *ratione temporis*, pasi ankimi individual kundër vendimit të Kolegjit Penal të datës 8.5.2014 është paraqitur në Gjykatën Kushtetuese në datën 13.3.2015, duke respektuar afatin 2-vjeçar të përcaktuar nga neni 30, pika 2 e ligjit nr. 8577, datë 10.2.2000, “Për organizimin dhe funksionimin e Gjykatës Kushtetuese të Republikës së Shqipërisë”.

8. Në lidhje me legjitimitimin *ratione materiae*, Gjykata, përpara se të shqyrtojë bazueshmërinë e pretendimeve të kërkuarit, thekson se pretendimet e parashtruara mbi procesin e gjyqimit në themel të çështjes penale ajo i vlerëson në drejtim të standardeve që imponon e drejta për një proces të rregullt ligjor dhe, në kontekstin e çështjes në shqyrtim, në aspektin e detyrimeve që duhet të përmbushë

Gjykata e Lartë në respekt të së drejtës së aksesit në procesin e rishikimit të vendimeve gjyqësore penale.

9. Gjykata në jurisprudencën e saj ka theksuar se Gjykata e Lartë, për shkak të pozicionit dhe rolit të saj si gjykatë ligji, ka për detyrë të kontrollojë mënyrën e zbatimit të ligjit material dhe procedural nga ana e gjykatave më të ulëta (*shih vendimet nr. 35, datë 20.12.2005, nr. 14, datë 17.4.2007, të Gjykatës Kushtetuese*). Po ashtu, Gjykata, referuar natyrës së gjykimit kushtetues të kërkesave individuale, ka tashmë një qëndrim të konsoliduar, sipas të cilit kontrolli i respektimit të standardeve kushtetuese për një proces të rregullt ligjor është funksion për më tepër i Gjykatës së Lartë. Një raport i tillë ndërmjet juridiksionit kushtetues dhe juridiksionit të gjykatave të zakonshme, kur është rasti i shqyrtimit nga ana e Gjykatës Kushtetuese të kërkesave individuale, në bazë të nenit 131/f të Kushtetutës, udhëhiqet nga parimi i subsidiaritetit (*shih vendimet nr. 4, datë 28.2.2006; nr. 19 datë 2.4.2012; nr. 58, datë 24.12.2012; nr. 36, datë 25.7.2013; nr. 52, datë 2.12.2013; nr. 3, datë 23.1.2014, të Gjykatës Kushtetuese*).

10. Në këtë kuptim, Gjykata duhet të investohet vetëm nëse konstaton shkelje të parimeve të procesit të rregullt ligjor, dhe nëse këto shkelje nuk janë konstatuar dhe riparuar nga Gjykata e Lartë. Një qëndrim i ndryshëm do ta kthente Gjykatën Kushtetuese në një instancë të zakonshme, gjë që nuk është funksioni i saj (*shih vendimet nr. 4, datë 28.2.2006; nr. 19 datë 2.4.2012 të Gjykatës Kushtetuese*).

11. Bazuar në këto vlerësime, më poshtë Gjykata do të analizojë pretendimet e ngritura nga kërkuesi, të cilat *prima facie* janë në kompetencë të Gjykatës Kushtetuese

B. Për pretendimin e cenimit të së drejtës së aksesit në Gjykatën e Lartë

12. Kërkuesi pretendon se vendimi i Kolegjit Penal për mospranimin e kërkesës për rishikimin e vendimit penal të formës së prerë bie ndesh me garancitë kushtetuese për një proces të rregullt ligjor, veçanërisht në drejtim të së drejtës së aksesit në gjykatë dhe, si i tillë, duhet shfuqizuar. Sipas kërkuesit, Kolegji Penal nuk ka respektuar normat e së drejtës ndërkombëtare për ekstradimin, duke i mohuar kërkuesit të drejtën për të pasur një proces të ri gjyqësor, i cili t'i garantojë mundësinë për t'u dëgjuar si rezultat i gjykimit në mungesë.

13. Në nenin 42/2 të Kushtetutës parashikohet se kushdo, për mbrojtjen e të drejtave, të lirive dhe interesave të tij kushtetuese dhe ligjore ose në rastin e akuzave të ngritura kundër tij, ka të drejtën e një gjykimi të drejtë dhe publik brenda një afati të arsyeshëm nga një gjykatë e pavarur dhe e paanshme e caktuar me ligj. Kjo dispozitë sanksionon të drejtën për gjykim, ku e drejta e aksesit, që është e drejta për të vënë në lëvizje gjykatën, përbën një aspekt të saj. E drejta e aksesit u garanton subjekteve të cenuara të drejtën t'i drejtohen një gjykate, e cila do t'i dëgjojë pretendimet e tyre dhe do të shpallë një vendim pas një gjykimi të drejtë dhe publik. Gjykata ka vlerësuar vazhdimisht se administrimi i mirë i drejtësisë fillon me garancinë që një individ të ketë akses në gjykatë për t'i siguruar atij të gjitha aspektet e një forme gjyqësore të shqyrtimit të çështjes. Kjo e drejtë e individit nuk përfshin vetëm të drejtën për të filluar një proces, por edhe të drejtën për të pasur, nga ana e gjykatës, një zgjidhje përfundimtare për mosmarrëveshjen objekt gjykimi, pasi aksesit në gjykatë duhet të jetë substantiv dhe jo thjesht formal. Në rast se mohohet kjo e drejtë procesi konsiderohet i parregullt, sepse aksesit në gjykatë është, para së gjithash, një kusht kryesor për të realizuar mbrojtjen e të drejtave të tjera të individit. Shteti i së drejtës nuk mund të konceptohet pa u njohur individëve të drejtën dhe mundësinë për t'iu drejtuar gjykatës (*shih vendimet nr. 7, datë 11.3.2008; nr. 14, datë 3.6.2009; nr. 4, datë 23.2.2011; nr. 6, datë 26.2.2013; nr. 52, datë 14.11.2014 të Gjykatës Kushtetuese*).

14. Duke iu rikthyer çështjes konkrete, Gjykata vëren se kërkuesi është dënuar në mungesë me 15 vjet burg për veprën penale të ndihmës për kalim të paligjshëm të kufijve shtetërorë e kryer në bashkëpunim në përfundim të një procesi penal, i cili është zhvilluar në periudhën kohore 2005–2007. Interesat ligjorë të kërkuesit në këto procese janë përfaqësuar nga mbrojtësi i caktuar nga familjarët e tij.

15. Në datën 13.1.2012, Prokuroria e Rrethit Gjyqësor Vlorë ka nxjerrë urdhrin e ekzekutimit të vendimit penal, kurse në datën 16.3.2012 i ka drejtuar kërkesë Ministrisë së Drejtësisë për ekstradimin nga Italia të kërkuesit, i cili ishte shpallur në kërkim ndërkombëtar nga autoritet shqiptare dhe rezultonte të ishte arrestuar në Itali në datën 8.3.2012. Ministria e Drejtësisë e Republikës së Shqipërisë në datën 18.3.2012 i është drejtuar Ministrisë së Drejtësisë së Republikës së Italisë me kërkesë për ekstradimin e kërkuesit, kërkesë kjo e bazuar në nenin 12/2/a të Konventës Evropiane për Ekstradimin, në nenin 49, të ligjit nr. 10193, datë 3.12.2009, “Për marrëdhëniet juridiksionale me autoritet e huaja në çështjet penale”, si dhe në nenin 504 të KPP-së.

16. Gjykata vëren se pas ekstradimit nga Italia kërkuesi ka paraqitur kërkesë për rishikimin e vendimeve të deklarimit fajtor dhe të dënimit të tij në mungesë, si dhe dërgimin e çështjes për rigjykim në Gjykatën e Rrethit Gjyqësor Vlorë.

17. Kërkesa për rishikim përfaqëson një formë të veçantë ankimi, një mjet të jashtëzakonshëm, me anë të të cilit kërkohet rishikimi i një vendimi të formës së prerë të gjykatës. Nga përmbajtja e dispozitave procedurale penale për rishikimin (nenet 450 dhe 453 të KPP-së), rezulton se kërkesa për rishikimin e një vendimi gjyqësor të formës së prerë shqyrtohet nga Kolegji Penal i Gjykatës së Lartë në dhomën e këshillimit pa pjesëmarrjen e palëve. Ky kolegji verifikon fillimisht rastet e rishikimit, legjitimitetin e kërkuarit, bazueshmërinë në ligj dhe në prova të kërkesës për rishikimin e vendimit, si dhe praninë e kriterëve ligjorë për shqyrtimin e saj. Kur kërkesat e ligjit për kalimin në seancë nuk janë plotësuar, dhoma e këshillimit vendos mospranimin e kërkesës për rishikim.

18. Në çështjen konkrete, Kolegji Penal në dhomën e këshillimit ka vendosur mospranimin e kërkesës për rishikimin me arsyetimin se ajo është bërë jashtë rasteve të parashikuara nga neni 450 i KPP-së për goditjen e një vendimi penal të formës së prerë. Në vendimin e mospranimit Kolegji argumenton se “... *kërkuesi ka ngritur pretendime në lidhje me procesin e gjyqësorit të zhvilluar kundër tij, pretendime të cilat kanë qenë pjesë e shqyrtimit të themelut të çështjes. Kërkesa vjen ndesh me parimin e “sigurisë ligjore”, i cili përcakton se “kur gjykata vendos përfundimisht për një çështje, vendimi nuk mund të vibet në pikëpyetje... Në lidhje me pretendimin se duke qenë i ekstraduar gëzon të drejtën e rishikimit të vendimit, nga ana e kërkuarit nuk u paraqit ndonjë provë se nga ministri i Drejtësisë është dhënë garanci për rishikimin e vendimit.”.*

19. Gjykata çmon se argumentet e parashtruara nga kërkuari kanë të bëjnë me çështje të natyrës ligjore, analiza e të cilave përbën kompetencë funksionale të Gjykatës së Lartë si gjykatë ligji. Në këtë kuptim, Gjykata vlerëson se kërkesa për rishikim e paraqitur nga kërkuari është marrë në shqyrtim nga Kolegji Penal, i cili ka analizuar pretendimet e tij dhe është shprehur për thelbin e tyre, duke i dhënë çështjes një përgjigje përfundimtare. Për rrjedhojë, kërkuari e ka realizuar të drejtën e aksesit në Gjykatën e Lartë si nga pikëpamja formale, duke përdorur kërkesën për rishikim si mjetin procedural ankimues të përshtatshëm, ashtu edhe në aspektin substancial.

20. Në këtë kuptim, Gjykata arrin në përfundimin se pretendimi i kërkuarit për cenimin e së drejtës për akses në Gjykatën e Lartë është i pabazuar.

PËR KËTO ARSYE,

Gjykata Kushtetuese e Republikës së Shqipërisë, në mbështetje të neneve 131/f dhe 134/1/g të Kushtetutës, si dhe të nenit 72, të ligjit nr. 8577, datë 10.2.2000, “Për organizimin dhe funksionimin e Gjykatës Kushtetuese të Republikës së Shqipërisë”, me shumicë votash,

VENDOSI:

- Rrëzimin e kërkesës.

Ky vendim është përfundimtar, i formës së prerë dhe hyn në fuqi ditën e botimit në Fletoren Zyrtare.

Anëtarë pro: Sokol Berberi, Fatmir Hoxha, Altina Xhoxhaj, Fatos Lulo, Besnik Imeraj

Anëtarë kundër: Bashkim Dedja (kryetar), Vladimir Kristo, Gani Dizdari, Vitore Tusha

MENDIM PAKICE

1. Jam i mendimit se kërkesa e shtetasit Cukal Delija, lidhur me pretendimin për cenimin e së drejtës së aksesit në gjykatë, duhej pranuar për arsye të mëposhtme.

2. Nga rrethanat e çështjes, sikurse konstaton edhe shumica, rezulton se kërkuari është dënuar në mungesë me 15 vjet burg për veprën penale të ndihmës për kalim të paligjshëm të kufijve shtetërorë e kryer në bashkëpunim. Interesat ligjorë të kërkuarit në këto procese janë përfaqësuar nga mbrojtësi i caktuar nga familjarët e tij (*shih paragrafin 14 të vendimit të shumicës*).

3. Kërkuari, pasi është shpallur në kërkim ndërkombëtar, është arrestuar në Itali dhe ekstraduar në vitin 2012, në bazë të kërkesës që Ministria e Drejtësisë e Republikës së Shqipërisë i ka drejtuar Ministrisë së Drejtësisë së Republikës së Italisë në mbështetje të neneve 12/2/a, të Konventës Evropiane për Ekstradimin, 49 të ligjit nr. 10193, datë 3.12.2009, “Për marrë-dhëniet juridiksionale me autoritet e huaja në çështjet penale”, si dhe 504 të KPP-së. Në këto kushte ai i është drejtuar Gjykatës së Lartë me kërkesë për rishikimin e vendimeve gjyqësore të dhëna në mungesë të tij (*shih paragrafin nr. 15 të vendimit të shumicës*).

4. Kolegji Penal në dhomën e këshillimit ka vendosur mospranimin e kërkesës për rishikimin, pasi ajo është bërë jashtë rasteve të parashikuara nga neni 450 i KPP-së, me arsyetimin se “... *kërkuesi ka ngritur pretendime në lidhje me procesin e gjyqimit të zhvilluar kundër tij, pretendime të cilat kanë qenë pjesë e shqyrtimit të themelit të çështjes. Kërkesa vjen ndesh me parimin e “sigurisë ligjore”, i cili përcakton se “kur gjykata vendos përfundimisht për një çështje, vendimi nuk mund të vibet në pikëpyetje... Në lidhje me pretendimin se duke qenë i ekstraduar gëzon të drejtën e rishikimit të vendimit, nga ana e kërkuesit nuk u paraqit ndonjë provë se nga ministri i Drejtësisë është dhënë garanci për rishikimin e vendimit”* (shih paragrafin nr. 18 të vendimit të shumicës).

5. Shumica ka vlerësuar se argumentet e parashtruara nga kërkuesi kanë të bëjnë me çështje të natyrës ligjore, analiza e të cilave përbën kompetencë funksionale të Gjykatës së Lartë si gjykatë ligji. Sipas Gjykatës (shumicës) kërkesa për rishikim e paraqitur nga kërkuesi është marrë në shqyrtim nga Kolegji Penal, i cili ka analizuar pretendimet e tij dhe është shprehur për thelbin e tyre, duke i dhënë çështjes një përgjigje përfundimtare. Për rrjedhojë, kërkuesi e ka realizuar të drejtën e aksesit në Gjykatën e Lartë si nga pikëpamja formale, duke përdorur kërkesën për rishikim si mjetin procedural ankimes të përshtatshëm, ashtu edhe në aspektin substancial (shih paragrafin nr. 19 të vendimit të shumicës).

6. Në ndryshim nga shumica, vlerësoj se në rastin konkret një trajtim i tillë i ngushtë formalo-juridik i problemit më thelbësor në këtë çështje, duke u kufizuar thjesht në interpretimin literal të nenit 450 të KPP-së, lë jashtë vëmendjes elementin më të rëndësishëm të procesit të rregullt ligjor, respektimin e së drejtës së aksesit në gjykatë, të sanksionuar nga neni 42 i Kushtetutës dhe neni 6 të Konventës Evropiane të të Drejtave të Njeriut (KEDNJ).

7. Sikurse konstaton edhe shumica, në jurisprudencën e saj Gjykata është shprehur se e drejta për t’iu drejtuar gjykatës nuk përfshin vetëm të drejtën për të filluar një proces, por edhe të drejtën për të pasur, nga ana e gjykatës, një zgjidhje përfundimtare për mosmarrëveshjen objekt gjykimi, pasi aksesit në gjykatë duhet të jetë substantiv dhe jo thjesht formal. Në këtë këndvështrim, Gjykata ka theksuar se e drejta për t’iu drejtuar gjykatës përbën një garanci për administrimin e mirë të drejtësisë, prandaj çdo interpretim i ngushtë i nenit 42 të Kushtetutës dhe i nenit 6 të KEDNJ-së nuk përputhet me qëllimet dhe objektin e këtyre dispozitave (shih vendimin nr. 3, datë 23.2.2016 të Gjykatës Kushtetuese). Administrimi i mirë i drejtësisë fillon me garancinë që një individ të ketë akses në gjykatë për t’i siguruar atij të gjitha aspektet e një forme gjyqësore të shqyrtimit të çështjes. E drejta për t’iu drejtuar gjykatës është një nga aspektet e së drejtës për gjykim, e sanksionuar në nenin 42 të Kushtetutës. Mohimi i së drejtës për t’iu drejtuar gjykatës dhe për të marrë një përgjigje përfundimtare prej saj për pretendimet e ngritura, përbën cenim të së drejtës themelore për një proces të rregullt ligjor (shih vendimin nr. 3, datë 23.2.2016 të Gjykatës Kushtetuese).

8. Gjithashtu, gjykata ka vlerësuar se neni 42 i kushtetutës sanksionon në vetvete jo vetëm të drejtën e individit për t’iu drejtuar gjykatës, por edhe detyrimin e shtetit që t’ia garantojë atij këtë akses. Gjykata ka konsideruar se sipas këtij neni detyrimi për të garantuar të drejtën efektive të aksesit në gjykatë nuk nënkupton thjesht mungesën e një ndërhyrjeje, por mund të kërkojë ndërmarrjen e veprimeve pozitive nga ana e shtetit. Në rast se mohohet një e drejtë e tillë, procesi konsiderohet jo i rregullt, sepse aksesit në gjykatë është para së gjithash një kusht kryesor për të realizuar mbrojtjen e të drejtave të tjera. Shteti i së drejtës nuk mund të konceptohet pa u njohur individëve të drejtën dhe mundësinë për t’iu drejtuar gjykatës (shih vendimin nr. 45, datë 29.6.2015 të Gjykatës Kushtetuese).

9. Ky qëndrim i Gjykatës është në një linjë me qëndrimet tashmë të konsoliduara të GJEDNJ-së apo gjykatave të tjera simotra. GJEDNJ-ja që në vitin 1975, në çështjen *Golder kundër United Kingdom* (çështja 4451/70, vendimi datë 21.2.1975, § 35), është shprehur se “do të ishte pakkonceptueshme, sipas mendimit të Gjykatës, që neni 6 § 1 të përsëruar në detaje garancitë procedurale që u ofrohen palëve gjatë një procesi dhe të mos mbrojnë sidomos atë që në fakt bën të mundur përfitimin e garancive të tilla, që është aksesit në një gjykatë. Karakteristikat e procedurave gjyqësore, të tilla si: rregullsia, publiciteti dhe shpejtësia, nuk do të kenë asnjë vlerë nëse nuk ka procedura gjyqësore”. Pra, duke bërë një interpretim të të “drejtave efektive”, GJEDNJ-ja në vendimin *Golder kundër Mbretërisë së Bashkuar* përcaktoi se garancitë e procesit të rregullt ligjor, të parashikuara në detaje nga neni 6 i KEDNJ-së, do të ishin të pavlefshme nëse do të ishte i pamundur fillimi i një procesi gjyqësor¹.

10. GJEDNJ-ja edhe në çështjen *McElbinney kundër Irlandës* (aplikimi nr. [31253/96](#), § 33), si dhe në çështjen *T.P. dhe K.M. kundër Mbretërisë së Bashkuar* (aplikimi nr. [28945/95](#), § 96), ka ritheksuar se e drejta e aksesit “është një aspekt i pandarë i garancive të mishëruara në nenin 6, duke iu referuar parimeve të shtetit të së drejtës dhe të shmangies së pushtetit arbitrar, që qëndrojnë në themel të konventës. Kështu, neni 6 § 1 i siguron gjithsecilit të drejtën për të pasur çfarëdolloj pretendimi në lidhje me të drejtat dhe detyrimet e tij civile përpara një gjykate”.

¹ Shih *The European Convention on Human Rights*, Jacobs & White, Oxford, Fourth Edition, f. 170.

11. Ndërsa Gjykata Kushtetuese Gjermane është shprehur se “gjykatat nuk mund të injorojnë detyrimin për të respektuar të drejtën e aksesit të individit në gjykatë, përkundrazi ato kanë detyrimin ta respektojnë atë në çdo moment dhe të marrin të gjitha masat që ajo të realizohet **pavarësisht situatës juridike**” (BVerfGE 29, 45).

12. Nga sa më lart, ndryshe nga shumica, jam i mendimit se në aspektin kushtetues, edhe në këndvështrimin e mjetit efektiv, e drejta e aksesit hyn në të drejtat themelore të individit, të cilat në çdo rast duhet të garantohen nga gjykatat. Çdo mosmarrëveshje apo kundërshti ndërmjet organeve shtetërore dhe individit duhet të ketë si destinacion përfundimtar gjykatat, të cilat duhet t’u japin përgjigje pretendimeve të tyre. Pra, edhe pse si çdo e drejtë tjetër edhe e drejta e aksesit në gjykatë mund t’u nënshtrohet kufizimeve, ato duhet të jenë deri në atë masë sa të mos cenojnë thelbin e kësaj të drejte. Çka do të thotë se në balancën ndërmjet së drejtës së aksesit dhe mënyrës së interpretimit të ligjit, e drejta e aksesit duhet të mbizotërojë.

13. Në këtë kuptim, gjykatat e juridiksionit të zakonshëm brenda hapësirës së juridiksionit të tyre, në respekt të parimit të gjykatës së caktuar me ligj dhe të parimit të kushtetutshmërisë, gjatë shqyrtimit të mosmarrëveshjeve janë të detyruara të bëjnë një interpretim pajtues të ligjit që duhet të zbatohet për zgjidhjen e çështjes konkrete me standardet kushtetuese. Gjykata ka theksuar tashmë se duke pasur parasysh edhe rolin qendror të Gjykatës së Lartë në sistemin tonë gjyqësor, lipset që kjo gjykatë, në përputhje edhe me nenin 1 të Kodit të Procedurës Penale, të mos kufizohet vetëm në dispozitat e këtij kodi, por të zbatojë drejtpërsëdrejti Kushtetutën dhe KEDNJ-në (*shih vendimin nr. 20, datë 1.6.2011 të Gjykatës Kushtetuese*). Nëse kjo nuk është e mundur, në rast se nga interpretimi i ligjit konkret ose për shkak të ometimit të tij cenohen standardet kushtetuese (e drejta e aksesit në çështjen në gjykim), gjyqtari/gjyqtarët duhet t’i drejtohen Gjykatës Kushtetuese për të kërkuar antikushtetutshmërinë e ligjit.

14. Në rastin në shqyrtim, Gjykata e Lartë, gjatë shqyrtimit të çështjes nuk ka bërë asnjë përpjekje për ta interpretuar nenin 450 të KPP-së atë në harmoni me dispozitat e tjera procedurale penale, si dhe me frymën e Kushtetutës dhe nuk ka shfrytëzuar rrugën e kontrollit incidental për kushtetutshmërinë e normës juridike në fjalë (për shkak të ometimit në përmbajtjen e saj). Ajo nuk ka mbajtur në konsideratë as faktin se neni 39/2 i Kushtetutës parashikon se ekstradimi mund të lejohet kur është parashikuar shprehimisht në marrëveshjet ndërkombëtare në të cilat Republika e Shqipërisë është palë dhe vetëm me vendim gjyqësor. Kuvendi i Shqipërisë ka miratuar ligjin nr. 9871, datë 11.2.2008, “Për ratifikimin e “Marrëveshjes ndërmjet Republikës së Shqipërisë dhe Republikës së Italisë, si shtesë e Konventës Evropiane për Ekstradimin të 13 dhjetorit 1957 dhe e Konventës Evropiane për Ndihmë Juridike në Çështjet Penale, të 20 prillit 1959, që ka si qëllim të lehtësojë zbatimin e tyre” (në vijim “marrëveshja e ekstradimit”). Sipas kësaj marrëveshjeje, e cila ka hyrë në fuqi në datën 1.8.2011, të dyja shtetet, si palë kontraktuese, kanë njohur dhe pranuar reciprocikisht juridiksionin penal të autoriteteve të drejtësisë të shteteve të tyre mbi shtetasit e vet, gjë që ka sjellë një cedim reciprok të sovranitetit të tyre në fushën e drejtësisë penale ndaj shtetasve të vet që ndodhen në territorin e shtetit të tyre.

15. Gjithashtu, Gjykata e Lartë, për të arritur në një përfundim sa më të drejtë lidhur me zgjidhjen e çështjes, nuk ka marrë parasysh as qëndrimin e jurisprudencës kushtetuese (*shih vendimin nr. 21, datë 29.4.2010 të Gjykatës Kushtetuese*), e cila ka theksuar se detyrimi për të garantuar paraprakisht respektimin e së drejtës për rigjykim të të ekstraduarit vjen si pasojë e ratifikimit nga Republika e Shqipërisë me ligjin nr. 8322, datë 2.4.1998 të Konventës së Këshillit të Evropës për Ekstradimin dhe të dy protokolleve shtesë², në nenin 2 të së cilës parashikohet se “*kur një nga shtetet palë kërkon nga shteti tjetër palë ekstradimin e një personi për qëllim të ekzekutimit të një vendimi ose dënimi të vendosur nga një vendim i dhënë ndaj tij in absentia, pala e kërkuar mund të refuzojë ekstradimin, nëse, sipas saj, procedurat që çuan në marrjen e atij vendimi nuk kanë kënaqur të drejtat minimale të mbrojtjes të njohura për çdo person që akuzohet penalisht. Megjithatë, ekstradimi mund të lejohet nëse pala kërkuuese jep siguri të mjaftueshme se do të garantojë të drejtën e pretenduar të personit për një rigjykim, i cili do të sigurojë të drejtat e mbrojtjes. Vendimi për lejimin do të autorizojë palën kërkuuese ose të zbatojë vendimin në fjalë nëse personi i dënuar nuk e kundërshton këtë ose, nëse ai e kundërshton, të zhvillojë procedurat kundër personit të ekstraduar*”.

16. Në të njëjtën kohë, neni 51 i ligjit nr. 10193, datë 3.12.2009, “Për marrëdhëniet juridiksionale me autoritetet e huaja në çështjet penale” (ligj në të cilin është bazuar kërkesa për ekstradim në rastin konkret), lidhur me garancitë që gëzon personi i ekstraduar, përcakton se i ekstraduari, nëse është gjykuar në mungesë, ka të drejtën e rishikimit të vendimit gjyqësor të dhënë ndaj tij, me përjashtim të

² RSH-ja ka miratuar ligjin nr. 10426, datë 2.6.2011, “Për ratifikimin e protokollit të tretë shtesë të Konventës Evropiane “Për ekstradimin””.

rastit kur i ekstraduari ka hequr dorë nga këto të drejta dhe kur shteti i kërkuar e ka përcaktuar një gjë të tillë shprehimisht në kërkesë³.

17. Përkundrazi, Gjykata e Lartë ka zgjedhur “rrugën më të shkurtër”, atë të interpretimit të ngushtë të nenit 450 të KPP-së. Kësaj të mete nuk ka mundur t’i shmanget as shumica në arsyetimin e vendimit të saj.

18. Për këto arsye jam i mendimit se kushtëzimi i së drejtës së rishikimit të vendimit penal të personit të ekstraduar, duke u mbështetur në një shqyrtim formal të ekzistencës apo jo vetëm të shkaqeve ligjore të parashikuara në nenin 450 të KPP-së, i cenon atij të drejtën për t’iu drejtuar gjykatës. Në këtë këndvështrim çmohet se Gjykata e Lartë duhet të synonte t’i jepte një zgjidhje kërkesës për rishikim të kërkuarit, duke zbatuar drejtpërdrejt Kushtetutën (interpretim pajtues të nenit 450 të KPP-së me Kushtetutën), apo t’i kërkonte kësaj Gjykate të vlerësonte kushtetutshmërinë e parashikimit ligjor konkret, nenit 450 të KPP-së, për shkak të ometimit të tij. Në rastin në shqyrtim, sikurse u theksua më lart, përderisa Gjykata e Lartë nuk e ka përmbushur këtë detyrim, ngelej detyrë e kësaj Gjykate të qartësonte kuptimin e dispozitës konkrete në pajtim me standardet kushtetuese.

19. Si përfundim, vlerësoj se në rastin konkret Gjykata e Lartë, duke mos pranuar kërkesën për rishikim të kërkuarit, i ka cenuar atij të drejtën e aksesit në gjykatë, në kuptim të nenit 42 të Kushtetutës dhe nenit 6 të KEDNJ-së.

Anëtar: Vladimir Kristo

MENDIM PAKICE

1. Në çështjen konkrete e çmohmë të rëndësishme të shprehemi me mendim pakice, sepse nuk ndajmë të njëjtin qëndrim me shumicën lidhur me rrëzimin e kërkesës së kërkuarit Cukal Delija.

2. Nga rrethanat e çështjes konstatohet se pas ekstradimit nga Italia kërkuari ka paraqitur kërkesë për rishikimin e vendimeve të deklarimit fajtor dhe të dënimit, si dhe dërgimin e çështjes për rigjykim në Gjykatën e Rrethit Gjyqësor Vlorë. Baza ligjore e kërkesës referon në nenin 449 e në vijim të KPP-së, nenin 42/ç dhe 51/1 të ligjit nr. 10193, datë 3.12.2009, “Për marrëdhëniet juridiksionale me autoritetet e huaja në çështjet penale”, vendimin (75) 11, datë 21.5.1975 të Komitetit të Ministrave të Këshillit të Evropës “Për kriterin e rregullimit të seancave të mbajtura në mungesë të të akuzuarit”, në praktikën e Gjykatës së Lartë, si dhe në jurisprndencën e Gjykatës Kushtetuese.

3. Kolegji Penal në dhomën e këshillimit ka vendosur mospranimin e kërkesës për rishikimin e vendimit me arsyetimin se “... *kërkuari ka ngritur pretendime në lidhje me procesin e gjyqësor të zhvilluar kundër tij, të cilat kanë qenë pjesë e shqyrtimit të themelit të çështjes. Kërkesa vjen ndesh me parimin e “sigurisë ligjore”, i cili përcakton se “kur gjykata vendos përfundimisht për një çështje, vendimi nuk mund të vibet në pikëpyetje.” Në lidhje me pretendimin se duke qenë i ekstraduar gëzon të drejtën e rishikimit të vendimit, nga ana e kërkuarit nuk u paraqit ndonjë provë se nga ministri i Drejtësisë është dhënë garanci për rishikimin e vendimit.”.*

4. Kërkuari ka pretenduar përpara Gjykatës Kushtetuese se qëndrimi i mësipërm i ka cenuar atij të drejtën për akses në Gjykatën e Lartë, pasi Kolegji Penal nuk ka respektuar normat e së drejtës ndërkombëtare për ekstradimin, që i garantojnë kërkuarit të drejtën për të pasur një proces të ri gjyqësor ku mund të dëgjohet për pretendimet e tij, si rezultat i gjyqësorit në mungesë.

5. Shumica e ka vlerësuar të drejtë qëndrimin e Kolegjit Penal, duke argumentuar se “... *argumentet e parashtruara nga kërkuari kanë të bëjnë me çështje të natyrës ligjore, analiza e të cilave përbën kompetencë funksionale të Gjykatës së Lartë si gjykatë ligji. ...kërkesa për rishikim e paraqitur nga kërkuari është marrë në shqyrtim nga Kolegji Penal, i cili ka analizuar pretendimet e tij dhe është shprehur për thelbin e tyre, duke i dhënë çështjes një përgjigje përfundimtare. Për rrjedhojë, kërkuari e ka realizuar të drejtën e aksesit në Gjykatën e Lartë si nga pikëpamja formale, duke përdorur kërkesën për rishikim si mjetin procedural ankimes të përshtatshëm, ashtu edhe në aspektin substancial” (shih § 19).*

6. Jurisprndenca kushtetuese shqiptare, në dritën e asaj të GJEDNJ-së, ka ritheksuar në mënyrë të vazhdueshme domosdoshmërinë e forcimit dhe të respektimit të garancive që duhet të gëzojnë të gjyqësorit në mungesë, veçanërisht në drejtim të ushtrimit efektiv të së drejtës së mbrojtjes, të barazisë së armëve dhe kontradiktoritetit, si dhe të aksesit në gjykim.

³ Në dosjen gjyqësore të Gjykatës së Lartë gjendet e administruar shkresa nr. 2242/1 prot., datë 6.9.2013, e drejtorit të përgjithshëm të Drejtorisë së Marrëdhënieve Juridiksionale me Jashtë pranë Ministrisë së Drejtësisë përmes së cilës i është kthyer përgjigje mbrojtësit të kërkuarit me këtë përmbajtje: “Ministria e Drejtësisë, pasi mori në shqyrtim kërkesën tuaj në lidhje me shtetasin Cukal Delia i ekstraduar nga Italia në Shqipëri, ju informon se nga verifikimi i akteve të disponuara nga kjo ministri nuk rezultojnë të ketë deklarata të këtij shtetasi për heqjen dorë nga e drejta e rishikimit të vendimit penal të dhënë në ngarkim të tij apo për mospranimin e një kërkesë të tillë”.

7. Garancitë në lidhje me procesin e ekstradimit janë ngritur në nivel kushtetues. Kushtetuta në nenin 39/2 parashikon se ekstradimi mund të lejohet vetëm kur është parashikuar shprehimisht në marrëveshjet ndërkombëtare në të cilat Republika e Shqipërisë është palë dhe vetëm me vendim gjyqësor. Për sa i takon kuadrin ligjor lidhur me ekstradimin, Kuvendi i Shqipërisë ka miratuar ligjin nr. 9871, datë 11.2.2008, "Për ratifikimin e "Marrëveshjes ndërmjet Republikës së Shqipërisë dhe Republikës së Italisë si shtesë e Konventës Evropiane për Ekstradimin", të 13 dhjetorit 1957 dhe e Konventës Evropiane për Ndihmë Juridike në Çështjet Penale, të 20 prillit 1959, që ka si qëllim të lehtësojë zbatimin e tyre" (në vijim "marrëveshja e ekstradimit"). Sipas kësaj marrëveshjeje, e cila ka hyrë në fuqi në datën 1.8.2011, të dyja shtetet, si palë kontraktuese, kanë njohur dhe pranuar reciprokisht juridiksionin penal të autoriteteve të drejtësisë të shteteve të tyre mbi shtetasit e vet, gjë që ka sjellë një cedim reciprok të sovranitetit të tyre në fushën e drejtësisë penale ndaj shtetasve të vet që ndodhen në territorin e shtetit të tyre.

8. Kuptimi i institutit të ekstradimit dhe veçanërisht i garancive që duhet të shoqërojnë këtë proces kanë gjetur trajtim edhe në jurisprudencën kushtetuese, e cila nga viti 2010 ka mbajtur qëndrimin se detyrimi për të garantuar paraprakisht respektimin e së drejtës për rigjykim të të ekstraduarit vjen si pasojë e ratifikimit nga Republika e Shqipërisë me ligjin nr. 8322, datë 2.4.1998, të Konventës së Këshillit të Evropës për Ekstradimin dhe të dy protokolleve shtesë.

9. Në nenin 2 të Konventës për Ekstradimin parashikohet se *"kur një nga Shtetet Palë kërkon nga Shteti tjetër Palë ekstradimin e një personi për qëllim ekzekutimin e një vendimi ose dënimi të vendosur nga një vendim i dhënë ndaj tij në mungesë, pala e kërkuar mund të refuzojë ekstradimin, nëse, sipas saj, procedurat që kanë çuar në marrjen e atij vendimi nuk kanë kënaqur të drejtat minimale të mbrojtjes të njohura për çdo person që akuzohet penalisht. Megjithatë, ekstradimi mund të lejohet nëse pala kërkuuese jep siguri të mjaftueshme se do të garantojë të drejtën e pretenduar të personit për një rigjykim, i cili do të sigurojë të drejtat e mbrojtjes. Vendimi për lejimin do të autorizojë palën kërkuuese ose do të zbatojë vendimin në fjalë nëse personi i dënuar nuk e kundërshton këtë, ose, nëse ai e kundërshton, të zhvillojë procedurat kundër personit të ekstraduar"*.

10. Zhvillimet e reja të legjislacionit në fushën penale janë shoqëruar edhe me miratimin e ligjit nr. 10193, datë 3.12.2009, "Për marrëdhëniet juridiksionale me autoritetet e huaja në çështjet penale", i cili ka krijuar bazën e përshtatshme ligjore për respektimin e marrëveshjeve ndërkombëtare nëpërmjet detyrimeve që shteti shqiptar merr përsipër të realizojë për të përfutur një dimension më të plotë, për sa i përket mbrojtjes që siguron parimi i procesit të rregullt ligjor. Po ashtu, Kuvendi ka miratuar edhe ligjin nr. 10426, datë 2.6.2011, "Për ratifikimin e protokollit të tretë shtesë të Konventës Evropiane "Për ekstradimin", që ka për qëllim plotësimin e konventës në disa aspekte për të lehtësuar dhe përsheptuar procedurën e ekstradimit kur personi i kërkuar jep pëlqimin për ekstradimin.

11. Garancitë në lidhje me personin e ekstraduar të gjykuar në mungesë përfshijnë, midis të tjerash, të drejtën e rishikimit të vendimit gjyqësor të dhënë ndaj tij, me përjashtim të rastit kur i ekstraduari ka hequr dorë nga këto të drejta dhe kur shteti i kërkuar e ka përcaktuar një gjë të tillë shprehimisht në kërkesë (nenet 42/1/ç dhe 51/1 të ligjit nr. 10193/2009). Vendimi penal i formës së prerë, i dhënë ndaj personit të ekstraduar nga autoritetet gjyqësore vendase, në mungesë të tij, mund të rishikohet me kërkesë të të ekstraduarit, nëse ministri i Drejtësisë i ka dhënë një garanci të tillë shtetit të kërkuar. Kërkesa për rishikim paraqitet brenda 30 ditëve nga mbërritja e të ekstraduarit në territorin shqiptar dhe shqyrtimi i saj ndjek rregullat e Kodit të Procedurës Penale (neni 51/4).

12. Duke iu rikthyer çështjes konkrete, jemi të mendimit se shumica, për të vlerësuar bazuesh-mërinë ose jo të pretendimeve të kërkuarit për cenimin e aksesit, duhet të analizonte nëse roli që ka luajtur Gjykata e Lartë përputhet me atë të gjykatës së ligjit, ose e thënë ndryshe nëse Kolegji Penal, bazuar në rregullimet e parashikuara në nenin 122 të Kushtetutës, ka përmbushur detyrimin për të interpretuar konceptin kushtetues të vetëzbatueshmërisë së marrëveshjeve ndërkombëtare, të cilat kanë epërsi mbi ligjet e vendit që nuk pajtohen me të. Një vlerësim i tillë gjen mbështetje në rrethanat e çështjes konkrete nga të cilat rezulton se procesi i ekstradimit është vënë në lëvizje bazuar në kërkesën që Ministria e Drejtësisë së Republikës së Shqipërisë i ka drejtuar Ministrisë së Drejtësisë së Republikës së Italisë, në datën 18.3.2012. Kërkesa në pjesën hyrëse referon në Konventën Evropiane për Ekstradimin dhe dy protokollin shtesë të saj, ndërkohë që në bazën ligjore evidentohet neni 12/2/a i Konventës, neni 49, të ligjit nr. 10193, datë 3.12.2009, "Për marrëdhëniet juridiksionale me autoritetet e huaja në çështjet penale", si dhe neni 504 i KPP-së.

13. Po ashtu vlerësojmë se shumica duke e analizuar qëndrimin e Kolegjit Penal vetëm në kontekstin e detyrimit për interpretimin e shkaqeve të rishikimit e ka shkarkuar atë nga detyrimi për zbatimin e garancive të KEDNJ-së dhe të jurisprudencës së GJEDNJ-së lidhur me rihapjen e një procesi të ri penal për të gjykuarin në mungesë, nëse nuk rezulton që ai t'i jetë fshehur drejtësisë, në referim të nenit 33 të Kushtetutës.

14. Gjithashtu, mendojmë se kërkesa duhet të ishte pranuar nga shumica dhe çështja duhet të kthehej për rishqyrtim në Gjykatën e Lartë edhe për nevojat e qartësimit dhe, në rast se çmohet e nevojshme, të

unifikimit të praktikës gjyqësore lidhur me vlerën përcaktuese të garancisë së ministrit të Drejtësisë në rishikimin e vendimit penal, në kuptimin që në mungesë të një garancie të tillë a duhet që kërkuesi të përfitojë nga garancitë e përcaktuara me marrëveshje ndërkombëtare, kur këto të fundit e ofrojnë mundësinë e rishikimit të vendimit penal të formës së prerë.

15. Vlerësimi i mësipërm bazohet në faktin se në çështjet që i janë paraqitur për shqyrtim Gjykatës Kushtetuese qëndrimet e mbajtura nga Ministria e Drejtësisë në lidhje me çështjen e garancisë së ekstradimit në kohë të ndryshme rezultojnë të ndryshme. Në ato raste kur Ministria ka dhënë garanci për rishikimin e vendimit penal të të gjykuarit në mungesë dhe Gjykata e Lartë nuk e ka pranuar kërkesën për rishikim, vendimi i Kolegjit Penal është vlerësuar nga Ministri i Drejtësisë si “... *si një situatë që ka krijuar në disa raste edhe precedentin negativ për shtetet e huaja lidhur me imazhin e mosrespektimit të garancive të dhëna për rigjykimin e këtyre shtetasve*” (shtih vendimin nr. 21, datë 29.4.2010 të Gjykatës Kushtetuese). Ndërkohë, në rastin konkret, Drejtoria e Marrëdhënieve Juridiksionale me Jashtë pranë Ministrisë së Drejtësisë, në përgjigjen drejtuar Gjykatës Kushtetuese në datën 19.6.2015, arsyeton se “...*Ministria e Drejtësisë në asnjë rast nuk ka dhënë garanci për këtë subjekt apo të jetë shprehur për pranimin ose mospranimin e kërkesës për rishikim të vendimit penal, në kushtet kur sipas legjislacionit shqiptar është gjykata që disponon me vendim për pranimin ose jo të kërkesës për rishikim vendim?*”. Nga aktet bashkëngjitur kërkesës konstatohet se e njëjta përgjigje i është dhënë nga MD-ja edhe mbrojtësit të kërkuesit me shkresën e datës 17.5.2015.

16. Në shtetin e së drejtës vlen në çdo kohë prezumimi që autoritetet shtetërore duhet të ushtrojnë funksionet e ngarkuara në përputhje me parimin e kushtetutshmërisë dhe atë të ligjshmërisë, duke pasur si objektiv të përhershëm garantimin e të drejtave dhe lirive themelore të shtetasve në përgjithësi dhe veçanërisht të atyre shtetasve që janë dënuar në mungesë. Shumica, duke pranuar si të bazuar një qëndrim tërësisht formalist të Kolegjit Penal, ka lejuar që garancitë që burojnë për të ekstraduarit të gjykuar në mungesë nga legjislacioni vendas dhe ai ndërkombëtar të varen nga vullneti i ministrit të Drejtësisë, duke krijuar kështu premisat për dyshime serioze për cenimin e së drejtës së mbrojtjes së kërkuesit, aksesit të tij në gjykim, mosdhënien e drejtësisë efektive dhe mos-respektimin maksimal të së drejtave të njeriut.

17. Bazuar në sa më sipër mendojmë se qëndrimi i shumicës duhet të ishte i ndryshëm edhe për faktin se vetë subjekti i interesuar, Prokuroria e Përgjithshme, si organi i ngarkuar me kompetenca specifike në procesin e ekstradimit, ka kërkuar që “... *Gjykata Kushtetuese duhet të orientojë organet ligjvënëse për të plotësuar boshllëkun ligjor, sepse mungojnë kushtet dhe kriteret, si dhe procedurat që duhen ndjekur nga ministri i Drejtësisë përpara se të japë pëlqimin për rishikimin e vendimit të formës së prerë*”.

18. Në përfundim mendojmë se shumica në rastin konkret nuk kishte arsye për të ndryshuar jurisprudencën kushtetuese për më tepër kur në kushtet e një qëndrimi të ndryshëm ligjor nga Ministria e Drejtësisë lidhur me garancinë e rihapjes së procesit penal në rast ekstradimi të të gjykuarit në mungesë, interpretimi i konceptit kushtetues të vetëzbatueshmërisë së marrëveshjeve ndër-kombëtare, të cilat kanë epërsi mbi ligjet e vendit që nuk pajtohen me të, është në vlerësimin e Kolegjit Penal të Gjykatës së Lartë, që ka në juridiksionin e vet zgjidhjen përfundimisht të çështjes konkrete.

19. Për rrjedhojë vlerësojmë se kërkesa e kërkuesit Cukal Delija duhej pranuar si e bazuar dhe vendimi i Kolegjit Penal të Gjykatës së Lartë duhet të ishte shfuqizuar për t'i dhënë mundësi kërkuesit të gjykuar në mungesë të dëgjohej lidhur me pretendimet e tij.

Anëtarë: Bashkim Dedja (kryetar), Gani Dizdari, Vitore Tusha

